

UNA VISIÓ
D'AGRAMUNT
A MITJAN
SEGLE XVII

Per Josep M. Llobet i Portella

9

0. Introducció

La pèrdua de la documentació història pròpia de la vila d'Agramunt, en especial com a conseqüència de la guerra dels anys 1936-1939, ha estat realment intensa. Malgrat que alguns d'aquests documents ara perduts havien estat transcrits o comentats ¹, el buit informatiu sobre el passat de la vila és considerable.

En aquesta avinentesa, doncs, hem cregut oportú examinar els pocs manuals notariaus d'Agramunt que es guarden a l'Arxiu Històric Comarcal de Cervera, els quals comprenen un període de deu anys ², i oferir al lector uns breus comentaris sobre el contingut dels documents que hem considerat més rellevants, seguits de la transcripció d'aquests mateixos textos notariaus.

Així els agramuntins tindran més fàcilment al seu abast una documentació que constitueix, sens dubte, una parcel·la de la seva pròpia història.

1. Els organismes de govern

La vila d'Agramunt, durant el període estudiat, es trobava regida per tres paers amb càrrecs anuals ³, els quals exercien les funcions executives. Amb tot, les decisions importants eren preses pel Consell general, format per un nombre significatiu de caps de casa ⁴. Hi havia, també, el batlle de la població i, com a màxima autoritat, el veguer d'Agramunt i Urgell.

Els paers de l'any 1654 eren Pere Canosa, Joan Teixidor i Pere Antoni Cercós i, els de l'any 1656, Mateu Arbós, Onofre Grall i Joan Puig.

L'any 1655, Francesc Coll exercia de batlle i Jaume Agramunt, ciutadà honorat de Barcelona, de veguer.

La universitat d'Agramunt gaudia del dret de fixar impostos sobre els béns immobles i mobles, i posseïa els establiments on es venien el pa, l'oli, el tabac i l'aiguardent, a més de la taverna i el pou del gel. La gestió del dret i establiments esmentats era arrendada cada any a aquells particulars que més diners oferien en pública subhasta.

Per cert que la descripció de la manera d'obtenir el gel és força interessant: feien anar l'aigua al vall situat al peu de la part exterior de les muralles de la població i, una vegada glaçada, era portada a un pou, on es conservava molt de temps sense desfer-se.

2. Les institucions religioses

Pel que fa a les institucions religioses, sabem que, a l'església parroquial de la població, hi havia instituïda la confraria de la Verge Maria de la Soledat, la qual havia estat fundada per militars i artistes de la vila, i la confraria de la Verge Maria del Socós.

A la primera, l'any 1655, Joan Pau Soler, religiós jesuïta resident al col·legi de Manresa, hi va fer dues donacions. Als majorals de la segona, els preveres Miquel Tarragona i Mateu Arbós, era lliurada, dos anys després, certa quantitat que havia estat llegada pel també prevere Joan Cercós.

3. El treball i l'economia

Ja hem vist que la vila d'Agramunt disposava d'establiments municipals on es venien el pa, l'oli, el tabac, l'aiguardent, el vi i el gel. També tenim algunes notícies de particulars que exercien els diferents oficis. Així, trobem un boter que es comprometé a fer dos vaixells per un metge de Bellpuig, un sandalier –es deia Calçat!– que posà un fill seu d'aprenent a casa d'un espartenyer, un fuster que arrendà el dret de la "raora" –o sigui de la mesura dels grans–, el fill d'un sastre ja difunt que entrà d'aprenent d'un altre sastre i, fins i tot, quatre músics que formaren una societat fins a arribar a la Quaresma.

D'altra gent d'ofici de la població, en tenim menys informació. Amb tot, la documentació fa esment d'algun o alguns carreters, sabaters, sandaliers, negociants, cirurgians, nuncis, argenters, agricultors i del mateix notari que redactà els documents.

Encara hi podríem afegir altres persones pertanyents a grups socials superiors: alguns preveres –entre ells, un doctor en sagrada teologia–, un doctor en filosofia, diversos ciutadans honorats de Barcelona i un donzell.

Pel que fa a l'economia, els documents ens ofereixen algunes dades que mereixen ser recollides. Hi ha constància que la universitat d'Agramunt va rebre, l'any 1654, com a producte de diversos arrendaments, les quantitats següents ⁵:

	<u>Lliures</u>	<u>Sous</u>
Dret de la imposició de béns	432	10
Fleca	76	
Tenda d'oli	28	
Tabac	21	
Aiguardent	65	
Taverna i pou del gel	<u>556</u>	<u> </u>
Total	1.178	10

Amb tot, sabem que la universitat agramuntina estava fortament endeutada. Per aquest motiu, l'any 1656, el Consell general de la població va determinar posar un impost sobre els grans i el vi que es collissin durant els quatre anys següents ⁶. Per cert que un document de l'any 1655 mostra la importància que tenia la collita de la verema.

Per altra banda, coneixem els preus dels cereals venuts en la vila durant el mercat del dia 24 d'abril de 1656. Per quartera, foren els següents ⁷:

	<u>Lliures</u>	<u>Sous</u>
Blat forment	2	16
Blat mescladís	2	13
Civada	1	6

Una altra dada interessant pot ser la quantitat de 5 lliures en què es valorà la despesa feta a un aprenent durant quatre mesos.

4. Conclusions

Som conscients que aquestes poques dades que hem resumit, juntament amb els onze documents transcrits a l'apèndix, són insuficients per tenir un coneixement complet de les activitats que es desenvoluparen a la vila d'Agramunt durant el període estudiat.

Amb tot, creiem, també, que aporten una variada informació –interessant, sens dubte– que ens permet tenir una visió global de la població en aquella època. Així, en els textos transcrits i comentats s'hi reflecteixen els organismes de govern, algunes de les institucions religioses i, sobretot, les formes de treball dels agramuntins, els quals, malgrat les penúries que encara s'arrastraven com a conseqüència de la guerra dels Segadors, maldaven per tirar endavant la vila que era no res menys que el cap de la vegueria d'Agramunt i Urgell.

Dibuix a les cobertes del manual corresponent a l'any 1656 de Josep Soler, notari d'Agramunt

1. Conté un apèndix documental, l'estudi: SISCAR, Ramon de, "La carta puebla de Agramunt", *Memorias de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona*, IV (1884), pàgs. 129-194.
2. Arxiu Històric Comarcal de Cervera, Fons Notarial, Agramunt, Josep Soler (1653-1662).
3. També hi havia paers a Cervera i Tàrrrega, encara que en aquestes poblacions eren quatre.
4. En un document de l'any 1658 hi trobem el nom de vint-i-set consellers. El Consell general es reunia en la capella de l'Arcàngel Miquel per no tenir casa pròpia (AHCC, FN, Agramunt, Josep Soler, *Manual*, 1657-1658, f. 113).
5. El sistema monetari català era el següent: 1 lliura = 20 sous = 240 diners (= 10 rals).
6. Aquest impost s'anomenava *onzè* perquè equivalia a la onzena part dels productes recollits.
7. Hem convertit els rals en lliures i sous per facilitar les comparacions amb altres valors esmentats.

APÈNDIX DOCUMENTAL

1

1654, maig, 31. Agramunt

Els apers d'Agramunt arrenden a diverses persones el dret de la imposició d'immobles i mobles, la fleca, la tenda de l'oli, el tabac, l'aiguarent i la taverna i el pou del gel.

Arxiu Històric Comarcal de Cervera, Fons Notarial, Agramunt, Josep Soler, *Manual*, 1653-1654, f. 102.

Die 31 et ultima mensis may 1654 Acrimonte.

Magnifici Petrus Canosa, Ioannes Texidor et Petrus Antonius Cercós, anno presenti et currenti patiarum villae Acrimontis, gratis, etc., per tempus unius anni, qui currere incepit die prima currentis mensis may et finiet die ultima mensis aprilis proxime venturi anni 1655, arrendarunt et concesserunt Iuliano Armengol, chirurgo, in dicta villa habitatori, presenti, totum ius impositionis de sitis y mobles, vulgo nuncupati. Hoc autem, etc., sicut melius, etc., sub pactis tamen et conditionibus in albarano contentis et expressis et etiam sub pacto quod solvat pro pretio seu mercede dicti arrendamenti pro dicto anno quadringentum triginta duas libras et decem solidos Barchinonenses, pro quibus ut plus danti et offrenti in publico subasto acta fiscalis dicti arrendamenti liberata fuit, solvendas per terças, videlicet, de duobus in duobus mensibus, pro ut in eodem albarano continetur in manu et posse dictorum magnificorum patiariorum vel illi cui ordinaverint verbo vel in scriptis et sic et non alias extrahentes, etc. [...]

Dicto die.

Item cum alio instrumento dicti magnifici patiarum arrendarunt et concesserunt Petro Prats, doliario, presenti, arrendamentum de la fleca eiusdem villae sub pactis in albarano contentis et expressis et pro pretio seu mercede pro uno anno, qui currere incepit die prima currentis mensis may, septuaginta sex librarum Barchinonensium, solvendas ut supra [...]

Dicto die.

Item cum alio instrumento predicti magnifici patiarum per tempus unius anni, qui currere incepit die prima currentis mensis may, arrendarunt et concesserunt dicto Petro Prats, doliario, presenti, arrendamentum de la tenda del oli sub pactis in albarano contentis et pro pretio seu mercede pro dicto anno viginti octo librarum Barchinonensium, solvendas per terças ut supra [...]

Dicto die.

Item cum alio instrumento dicti magnifici patiarum per tempus unius anni, qui currere incepit die prima currentis mensis may, arrendarunt et concesserunt Michaeli Martí, mulioni, presenti, arrendamentum del tabaco eiusdem villae sub pactis in albarano expressis ac pro pretio seu mercede pro dicto anno viginti unius librarum Barchinonensium, solvendas modo quo supra [...]

Dicto die.

Item cum alio instrumento dicti magnifici patiarum per dictum tempus unius anni, qui currere incepit die prima currentis mensis may, arrendarunt et concesserunt Antonio Calçat, caligario eiusdem villae, presenti, arrendamentum del ayguarent sub pactis in albarano expressis ac pro pretio seu

mercede pro dicto anno sexaginta quinque librarum Barchinonensium, solvendas ut supra [...]

Dicto die.

Item cum alio instrumento dicti magnifici patiarrii per tempus unius [anni], qui currere incepit dicta die prima currenti mensis may, arrenderunt et concesserunt la taverna ac etiam venditionem fecerunt del pou del gel o del gel en aquell existint Francisco Coll, auri et argenti fabro eiusdem villae, presenti, sub pactis in albarano expressis ac pro pretio seu mercede quingentarum sex librarum Barchinonensium, solvendas modo quo supra [...]

2

1654, novembre, 24. Agramunt

Joan Cercós, prevere d'Agramunt, demana responsabilitats als paers de la població pels danys causats en un camp a causa de l'entrada d'aigua, responsabilitats que els paers no accepten.

AHCC, Fons Notarial, Agramunt, Josep Soler, *Manual*, 1653-1654, f. 238v.

Dia 24 mensis novembris 1654 Acrimonte.

Noverint universi quod anno, etc., presente et ad haec vocato ac etiam requisito me Iosepho Soler, auctoritatibus apostolica atque regia notario publico villae Acrimontis, Urgelensis diocesis, ac presentibus etiam testibus inferius nominatis ad haec specialiter assumptis atque vocatis, reverendus dominus Ioannes Cercós, sacrae theologiae doctor, presbiter villae Acrimontis, curator testamentarius personae et bonorum magnifici Fausti Cercós, civis honorati Barchinonae in dicta villa Acrimontis domiciliati, sui ex fratre nepotis, constitutus personaliter coram magnifico Petro Canosa, Ioanne Texidor et Petro Antonio Cercós, anno presenti et currenti patiarrii dictae villae Acrimontis, personaliter repertis et adventis intus presentem villam et ante portale vulgo dicto del Mercadal, quibus exposuit et dixit sequentia, videlicet: Lo haver dits senyors pahers manat girar la aigua al vall de la present vila a fi y effecte de fer glassar aquell per umplir lo pou del glas de la present vila és estat gran dany y prejudici de dit pubill Fausto Cercós, son nebot, per quant dit vall ha sobreexit y la aigua ha discorreguda de dita vall [y] ha vingut a embassar-se en un camp que dit publill Fausto Cercós, son nebot, té desota de dit vall, dit Sant Juan, sembrat de ordi. Per ço estima a dits senyors pahers lo dany y pèrdua auran pogut causar en dit camp sembrat, pretenent haver-ne de dits senyors pahers o present universitat la deguda satisfació y smena, y axí bé del demás dany se causarà en dit cap per rahó de dit sobreeximent de vall eo aigua de aquell. De quibus, etc. Et dicti magnifici domini patiarrii, respondendo per organum dicti magnifici Petri Canosa, patiarrii in ordine primi, dixerunt que, no obstant hajan donat orde ad algú de girar la aigua al dit vall per causa del glas se ha de fer en aquell, no creuen n'i hajan posada sinó la necessària, com se acostuma, y en cas haja sobreexit dit vall no serà estada la causa lo haver girada la aigua en aquell sinó la aigua que entra en la nit per lo portal de Mercadal quant la bassa és plena, per quant aquella ve a parar en lo dit vall, y com de vegades sia molta y la nit fassa llarga que ab facilitat pot sobreexir dit vall, no tenint la dita universitat ni ells, dits pahers, en nom de aquella, en dit cas, culpa alguna, antes bé creuen y tenen per cert que lo embassar-se la aigua en dit camp de ordi sembrat serà causa no tenir les sèquies y escorredors de aquell escurats, com se requereix, quant y més que antes que la aigua no se posàs en dit vall ja n'i havia molta de embassada en dit camp, y axí no entenen estar-li obligats en satisfer cosa alguna per no ser causa del dany pretès per les causes dalt ditas. De quibus, etc.

Testes sunt Michael Mondí, redarius, et Iosephus Solanes, sutor, Acrimontis.

1655, abril, 1. Agramunt.

Joan Pau Soler, religiós jesuïta, fa dues donacions a la confraria de la Verge Maria de la Soledat, instituïda a l'església parroquial d'Agramunt.

AHCC, Fons Notarial, Agramunt, Josep Soler, *Manual*, 1654-1655, f. 55.

Die prima mensis aprilis 1655 Acrimonte.

Donatio facta per reverendum patrem Ioannem Paulum Soler, religiosum, sacerdotem Societatis Iesu in collegio eiusdem societatis civitatis Minorisse residentem, confratriae Beatae Virginis Mariae de la Soledat, in ecclesia parrochiali villae Acrimontis institutae et fundatae per militares et artistas eiusdem villae, de quibusdam molilibus sacris iam alias sine scriptis donatis, prout hanc donationem large invenies notatem in primo libro notularum mearum, folio [*espai en blanc*], ad quam me refero.

Testes sunt Andreas Bolt, caligarius, et Ioannes Antonius Joan, agricola, villae Acrimontis.

Dicto die.

Dictus pater Ioannes Paulus Soler aliam donationem fecit dictae confratriae de quodam censuali et duobus aliis quantitibus sibi debitis, prout han donationem large notatam invenies in dicto primo notularum libro, folio [*espai en blanc*], ad quam me refero.

Testes sunt proxime dicti.

1655, octubre, 7. Agramunt

Jaume Agramunt, veguer d'Agramunt, requereix al batlle de la població que mani als paers que deixin de posar impediments a aquelles persones que volen sortir i entrar a la vila durant la recollida de la verema.

AHCC, Fons Notarial, Agramunt, Josep Soler, *Manual*, 1654-1655, f. 150.

Die 7 mensis octobris 1655 Acrimonte.

Noverint universi quod anno, et., presente et ad haec vocato, etc., ac presentibus testibus infra scriptis, etc., magnificus Iacobus Agramunt, civis honoratus Barchinone, vicarius vicariae Acrimontis et Urgelli pro sacra, catholica et regia magestate, existens et personaliter constitutus ante presentiam magnifici Francisci Coll, baiuli villae, termini et quadrae Acrimontis pro sacra, catholica et regia magestate, ante portam domus propriae habitationis suae, quam fovet in dicta villa Acrimontis, in vico dicto de Sió, reperti et inventi, idemmet magnificus Iacobus Agramunt, vicarius praefatus, eundem magnificum Franciscum Coll, baiulum praefatum, requisivit de sequentibus, videlicet: Senyor balle de la present vila de Agramunt, molt bé sab e ignorar no pot, vostra mercè, que lo excel·lentíssim senyor don Fernando Miquel de Tejada y Mendoça, governador general de las fronteras per la sacra, catòlica y real magestat, en lo mes de setembre pròxim passat, al die que partí d'esta vila per a la ciutat de Lleyda, no li encomanàs a ell dit Agramunt lo govern y regiment d'esta vila en lo que toca a las cosas de guerra y total defensa y fortificació d'ella per las invacions que tant contínuament està amenassant lo enemich per estas terras baxas, per lo qual respecte és menester que dita

vila estiga previnguda en los manteniments y queviures necessaris. E, com lo die present hajan comensat de veremar los particulars y habitants de dita vila llurs propietats y vinyas, no han duptat ni dubtan los senyors pahers de dita y present vila de posar-se devant del portal de Sió y allí impedir la exida de la gent y entrada de la verema a aquells que no han pagat la taxa que dita universitat y consell té feta als naturals y habitants de dita vila y, com de dits naturals y habitants n'i haia molts de pobres, és cert no tindran diners per pagar dita taxa, y també impedeixen lo entrar la verema als militars y gaudints de privilegi militar de dita vila que recusan pagar dita taxa, a la qual, segons llurs pretencions, no entenen estar obligats, tot lo que redunda y redundar pot en un gran deservey de sa magestat y dels dits particulars, puys és cert que fent-ho de aquexa manera és força se ha de pèdrer la verema per las vinyas y lo vi venir a faltar en una necessitat y apreto de un siti a la present vila y habitants y moradors de aquella. Per lo que ha requerit y requereix dit senyor veguer a dit senyor balle que, encontinent y tota mora postposada, mane çots graves penes als dits senyors pahers que de prompte cessen y paren de fer semblants impediments y destorps als que volen exir per a veremar y recullir llurs fruyts y als que són fora dexar-los entrar, tenint lo portal líberament obert y sens impediment algú. Altrament, fent lo contrari (lo que no-s creu), protesta all dit senyor veguer contra ell dit senyor balle de tots aquells danys y interessos que per causa de la pèrdia y no reculliment de dita verema y de no entrar manteniments dins dita vila se poran occórrer y patir y de sos béns propis de dit senyor balle pagadors. E lo dit senyor balle, ohida dita requesta y protestació, ha respost y respon que en lo punt se'n aniria al portal de Sió y diria als senyors pahers dexassen entrar líberament y sens embargo algú la verema y, quant no u volguessen fer de grat, que·ls ho manaria en pena de sinch-centes lliures barceloneses. De quibus [...]

5

1655, novembre, 8. Agramunt

Pere Prats, boter d'Agramunt, es compromet a fer dos vaixells per a Antoni Novell, metge de Bellpuig.

AHCC, Fons Notarial, Agramunt, Josep Soler, *Manual*, 1654-1655, f. 164v.

Die 8 mensis novembris 1655 Acrimonte.

Petrus Prats, doliarius sive boter villae Acrimontis, gratis, etc., convenit et promisit magnifico Antonio Novell, medicinae doctori in villa Pulcripodii domiciliato, presenti, videlicet, que lo dit Prats farà y fabricarà al dit senyor doctor Novell dos vexells o botas de tinència cada hun de cent cinquanta cànters, de bona fusta de róurer de la espessura y grossària que se requerirà per vexells de semblant grandària y ab tots los cèrcols ad aquells necessaris y convenients, tot bo y rebedor a coneguda de mestres pèrits en la art de boters. Hoc intellecto que dit Prats, encontinent dits vexells fets, serà obligat en avisar al dit senyor doctor Novell per a què a costas y despesas suas del mateix doctor Novell vinga a fassa venir a cercar dits vexells en la present vila de Agramunt y casa de dit Prats per a aportat aquells a la dita vila de Bellpuig, en sa casa del dit senyor doctor Novell, restant obligat dit Prats, també a costas y despesas suas del mateix Prats, de remuntar y bastir aquells en lo propri celler del mateix doctor Novell y posar aquells a tot punt de poder-hi posar vi.

Item lo dit Pere Prats promet y convé de haver fets y acabats a tot punt dits dos vexells de aquí al die de Pasqua de Resurrecció primer vinent y, si lo contrari per ell serà fet, vol y consent y ara de present dóna líbera facultat y potestat al dit senyor doctor Novell de que-s fassa fer y fabricar dits dos vexells ab la forma dalt dita per qualsevol altre mestre que ben vist li serà, tota requisitió judi-

cial y extrajudicial tant en escrits com verbal en assò cessant, sinó tant solament cessada (*sic*) la diada de Pasqua de Resurrecció, com és dit, totas las quals requisicions judicials y extrajudicials, ara de present, per virtut del present acte, remet dit Prats al dit senyor Novell y als seus.

Item dit senyor doctor Novell convé y promet al dit Pere Prats que per lo preu y marcè de dits dos vexells li donarà y pagarà, encontinent posats aquells a tot punt en son celler, set dobles y mitja de or, en spècie, per la solució de las quals li'n obliga llargament tots sos béns, etc. [...]

Testes sunt magnifici Ioannes Cercós, sacrae theologie doctor, et Franciscus Coll, de presenti baiulus villae Acrimontis.

Item cum alio instrumento dictus Petrus Prats firmavit apocham dicto magnifico Antonio Novell presenti, de duabus duplis et media sive doblas y mitja en or, in specie, quae sunt ad bonum computum dictarum septem duplarum et mediae pro pretio seu mercede dictorum duorum vexells sive botas, modus solutionis earundem fuit ad omnimodas suas voluntates, prout ipse Prats, in presentia notarii et testium infra scriptorum, asservit. De quibus, etc., renuntiando, etc.

Testes sunt proxime dicti.

6

1656, març, 9. Agramunt

Francesc Nadal, espartenyer d'Agramunt, reconeix deure certa quantitat a Antoni Calçat, sandalier de la mateixa població, per raó de l'aprenentatge realitzat per un fill de l'esmentat sandalier.

AHCC, Fons Notarial, Agramunt, Josep Soler, *Manual*, 1656, f. 43.

Die 9 mensis martii 1656 Acrimonte.

Ego Franciscus Nadal, spartinyerius in villa Acrimontis habitator, confiteor et in veritate recognosco me debere vobis Antonio Calsat, caligario eiusdem villae, presenti, novem libras monetae Barchinonae, ad quas solvendas inter me et vos die presenti amicabiliter convenimus et amicabilem compositionem fecimus de et super restitutione illarum 14 librarum per vos mihi datarum per la despesa del primer any del aprendisatje de Anton, vòstron vill, del officii de espartenyer, retingudes per mi les restants 5 lliures per la despesa de 4 mesos que he tingut en ma casa dit vòstron fill, com axí entre nosaltres [és] estat pactat de que sempre que jo despedís dit vòstron vill sols se comptàs per porrata lo temps y auria estat, prout constat in instrumento afirmamenti eiusdem filii vestri recepto penes dominum Laurentium Moreno, notarium publicum villae Acrimontis, die, et. [...] Promitto et convenio dictas 9 libras vobis exsolvere hinc ad diem sive festum Sanctarum Crucium mensis may proxime venturi in presenti villa Acrimontis sine dilatione, etc. [...]

Testes sunt honorabiles Laurentius Franciscus Vall, negociator, et dominus Ioannes Vergés, philosophiae doctor, villae Acrimontis.

7

132

1656, abril, 24. Agramunt

Aleix Claret, fuster, arrendador del dret de la "raora", fa relació dels preus del blat i la civada venuts al mercat d'Agramunt.

AHCC, Fons Notarial, Agramunt, Josep Soler, *Manual*, 1656, f. 88.

Dicto die Acrimonte.

Alexius Claret, ligni faber, de presenti arrendator iuris sive del dret de la reora villae Acrimontis, medio iuramento in animam suam ad dominum Deum et eius sancta quatuor evangelia prestito, in testium infra scriptorum presentia et audientia fecit mihi Iosepho Soler, auctoritatibus apostolica atque regia notario publico eiusdem villae, relationem sequentem, videlicet, que lo die present, dilluns, en lo mercat públich s'és tingut en la present vila s'és venut lo blat forment a rahó vint-y-vuyt reals, lo blat mescladís a rahó 26 y 27 reals, cortera, y la civada a rahó 13 reals y 13 reals y mitg, cortera, y no a més ni a menys, y de ordi no se'n ha venut. De quibus, etc.

Testes sunt reverendus Rochus Benet, presbiter, et Iacobus Rossell, chirurgus, villae Acrimontis.

8

1656, juliol, 7. Agramunt

Josep de Felizes, donzell, Jaume Agramunt i Josep Cambrós, tots d'Agramunt, fan constar que, malgrat llur intenció de contribuir voluntàriament, durant quatre anys, al pagament de l'onzè, aquest fet no pressuposa una renúncia a llurs privilegis.

AHCC, Fons Notarial, Agramunt, Josep Soler, *Manual*, 1656, f. 119.

Die 7 mensis iulii 1656 Acrimonte.

Noverint universi quod anno a nativitate Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo sexto, die vero septima mensis iulii anni eiusdem intitulata, presente et ad haec vocato ac etiam requisito me Iosepho Soler, auctoritatibus apostolica atque regia notario publico villae Acrimontis infra scripto ac presentibus, videntibus et audientibus testibus infra scriptis ad ista vocatis specialiter et assumptis, illustris dominus Iosephus de Felizes et des Puig, domicellus, magnificus Iacobus Agramunt et Iosephus Cambrós, cives honorati Barchinonae, omnes in villa Acrimontis domiciliati, constituti personaliter coram magnificis Matheo Arbós, Onofrio Grall et Ioanne Puig, anno presenti [et] currenti patiaris universitatis dictae villae Acrimontis, et reverendo Iosepho Balasch, prebitero, honorabile Raphaele Caminet, phormacopulae eiusdem villae, et me notario infra scripto, alteris ex administratoribus eiusdem universitatis, personaliter coniunctim repertis in platea publica maiori eiusdem villae, dicti Felices, Agramunt et Cambrós dictis magnificis patiaris et administratoribus exposuerunt haec vel consimilia verba sequentia, videlicet: Magnífichs senyors pahers y administradors, molt bé saben vostres mercès que lo consell general de la present universitat, per a què millor y més commodament pugua acudir a la solució y pagament de las moltas y diversas quantitats de diners en que-s troba carregada, tant per las moltas y diversas pensions deu atrassadas dels censals fa a diversos acreadors com per altres naufragis y treballs ha patits per la guerra, ha determinat lo any present de imposar onse sobre los grans y vi cullidors en lo terme y quadres de la present vila, durador per lo temps de quatre anys continúos, los quals comensan a córrer la cullita present, a la solució y contribució del qual onse se són oferts graciosament ells dits Felises, Agramunt y Cambrós per lo molt que desijan la conservació y augment de sa pàtria. Y per quant és llur pretenció ser exempts de semblant contribució de onse per rahó de sos privilegis y també perquè entre la present universitat, de una part, y dits Felises, Agramunt y altres, de part altra, se aporta causa en la Real Audiència per rahó de la solució dels talls y tatxes imposadas per dita universitat, protestan ara de present los predits a dits senyors pahers y administradors que no volen ni entenen en virtut de dita promesa gracirosa estar obligats de dret a la solució y contribució de dit onse sinó tant solament per lo temps de dits

quatre anys, ni que per semblant promesa tàcita ni expressament no entenen preiudicar a sas pretesas exempcions ni al progrés de dita causa, ni que en ningun temps se pugui en judici ni fora de aquell tràurer en conseqüència per la present universitat. Et dicti magnifici patiarii et administratores prefati respondendo dixerunt unanimiter et concorditer que·ls està molt bé dita protestació. De quibus omnibus et singulis supradictis [...]

9

1656, juliol, 7. Agramunt

Francesc Altisent es compromet a entrar d'aprenent a casa de Pere Dolç, sastre d'Agramunt, i romandre amb ell durant tres anys y mig.

AHCC, Fons Notarial, Agramunt, Josep Soler, *Manual*, 1656, f. 120v.

Dicto die 7 mensis iulii 1656 Acrimonte.

Ego Franciscus Altissent, filius [*espai en blanc*] Altissent, quondam, sartoris villae Acrimontis, et Mariae Angelae, coniugum viventis, asserens me vigore iuramenti infra scripti per me prestandi aetatem quindecim annorum plenarie accessisse et curatorem non habere nec quo ad haec habere velle, agens temen haec cum consensu et voluntate Hieronimi Altissent, agricola eiusdem villae, avunculi et fideiussoris mei infra scripti gratis, etc., a die presenti ad tres annos et sex menses primo et continuo venturos mitto et affirmo me vobiscum honorabile Petro Dols, sartore presentis villae Acrimontis, presente, causa ediscendi dictum officium sartoris et alias pro serviendo vobis domui familiaeque vestrae in omnibus mandatis vestris licitis et honestis nocte dieque. Promitto vobis quod per dictum tempus stabo vobiscum et ero vobis bonus, fidelis, legalis et patiens et a domo et servitio vestris non recedam sine vestris licentia et permissu quod si fuero dono vobis posse quod possitis me capere et captum cogere, etc. [...]

Testes sunt honorabiles Matheus Alies, negotiator, et Augustinus Pla, nuntius iuratus, villae Acrimontis.

10

1657, maig, 10. Agramunt

Josep Baudina, Jaume Vall, Pere Escrivà i Ramon Marimon, músics d'Agramunt, estableixen una companyia duradora fins al primer dia de Quaresma.

AHCC, Fons Notarial, Agramunt, Josep Soler, *Manual*, 1656-1657, f. 66v.

Die 10 mensis may 1657 Acrimonte.

Concordia et societas facta et firmata inter Iosephum Baudina, Iacobum Vall, Petrum Escrivà et Raymundum Marimon, musicos villae Acrimontis, cuius vigore inter se ad invicem et vicissim fuerunt pactata, inhita et conventa sequentia:

Et primo fuit i[n]ter praeonomatos actum et conventum que ells entre si ad invicem et reciproce fan societat y companya duradora a die presenti usque ad diem Carnisprivii proxime venturum.

Item fuit conventum que tot allò que guanyaran de llogues se partiran entre ells igualment, sens que y haja entre ells differència alguna de desigualdat.

Item fuit conventum que si durant dit temps n'i aurà algú de legítimament impedit per malaltia corporal o altrament per qualsevol altre causa iusta, de tal manera que no porà assistir a sonar en dita companya dels demés, que lo tal impedit tindrà y se li donarà la part y portió igual als demés que se aurà de la tal lloga a la qual no porà assistir personalment.

Item que en ningun temps pugan dividir-se ni llogar-se separadament uns dels altres sinó que's degan llogar junts y, en cas que algú dels predits fos tant impertinent que per lo tal se vingués a pèrdrer alguna lloga, que en tal cas dega pagar y satisfacer als demés en lo valor de aquella, restant lo tal també exclús de la part li poria tocar per la tal lloga perduda per sa part.

Y per attendre y cumplir lo demunt dit se imposan entre si ad invicem et reciproce la pena de 25 lliures barceloneses, quae toties, etc., quoties, etc., de qua, etc. [...]

Testes firmæ omnium prædictorum sunt Ioannes Cros et Paulus Corberó, cultores villæ Acrimontis.

11

1657, desembre, 2. Agramunt

Miquel Tarragona i Mateu Arbós, preveres d'Agramunt, majorals de la confraria de la Verge Maria del Socós, firmen àpoca a Josep Cambrós de certa quantitat de diners donada a la confraria.

AHCC, Fons Notarial, Agramunt, Josep Soler, *Manual*, 1656-1657, f. 124.

Die 2 mensis decembris 1657 Acrimonte.

Nos Michael Tarragona et Matheus Arbós, presbiteri et beneficiati parrochialis ecclesie villæ Acrimontis, hoc presenti et currenti anno maiorales confratriæ Beatae semperque Virginis Mariæ dei Socós dictæ ecclesie, gratis, etc., dictis nominibus firmamus apocham vobis magnifico Iosepho Cambrós, civi honorato Barchinonæ in dicta villa domiciliato, uti altero ex tutoribus et curatoribus magnifici Ioannis Fausti Cercós, etiam civis honorati Barchinonæ, ac etiam uti actori reverendi Pauli Mitjavila, presbiteri et rectoris villæ Turrium Sicoris, contutoris et curatoris vestri, presenti, de sex libris monetae Barchinonæ pro consimilibus quas reverendus Ioannes Cercós, presbiter, quondam dicti pupilli Fausti Cercós avunculi (sic), dictæ confratriæ amore Dei verbo legavit, prout idem pupillus in presentia notarii infra scripti sic fore verum attestatus fuit his non longe deversis diebus. Modus vero solutionis illarum talis fuit et est quoniam dictus Arbós, in presentia notarii et testium infra scriptorum, a dicto Cambrós habuisse et recepisse attestatus fuit numerando realiter et de facto ad suas voluntates. De quibus, etc.

Testes sunt reverendus Iosephus Carreres, presbiter, et Carolus Canosa, agricola, villæ Acrimontis.